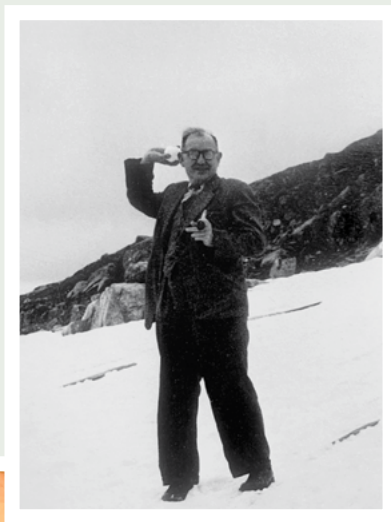

Reportage

Mecenaat in Maastricht

De reikwijdte van de Stichting Edmond Hustinx

→
Edmond Hustinx,
1954

Ontvangers (Taqwa Ali, Marieke Horst, Dimitri Terpizis) en juryleden van de Henriette Hustinx-prijzen 2023, met Lene ter Haar (vijfde van links)

De Maastrichtse zeepfabrikant, uitvinder en mecenas Edmond Hustinx (1898-1984) was de naamgever van een stichting die hij in 1961 oprichtte. De stichting ondersteunt jonge mensen die actief zijn op het gebied van kunst en wetenschap in de stad.

'Toen ik me meer in de persoon van Edmond Hustinx ging verdiepen, zag ik dat de stichting meer was dan het initiatief van een patriciër', zegt Lene ter Haar, die in 2012 lid werd van het bestuur van de Stichting Edmond Hustinx en sinds zes jaar voorzitter is. Tegenwoordig is ze senior medewerker Cultuur van het Nederlands consulaat in Düsseldorf. In haar studietijd was ze actief in de Maastrichtse kraakbeweging en bestierde ze er het kunstencentrum B92. Parallel werkte ze als curator voor hedendaagse kunst, zowel in Limburg als internationaal. Ze stond ervan te kijken dat zij, met haar achtergrond in de krakerswereld, gevraagd werd voor het bestuur van de stichting. 'Op het eerste gezicht leek Edmond Hustinx iemand met een vrij deftige uitstraling. Achter die façade bleek echter een ontzettend inventief en creatief persoon te zitten, die buiten de geijkte paden dacht en kleurde. Het was echt een doener.'

Hustinx was directeur van een zeepfabriek die hij van zijn vader had overgenomen, maar daarnaast was hij uitvinder, met een groot aantal patenten op zijn naam. Hij heeft er meer dan duizend laten registreren. Hustinx was tevens een voorloper op het gebied van hergebruik van afvalproducten. Met onderdelen van een oude kinderwagen en wat buizen heeft hij in de keuken van zijn woning een warmtepomp gebouwd die werkte volgens hetzelfde principe als de hedendaagse warmtepompen. Ook onderzocht hij een manier om magnesiumsilicaat te filteren door slagroomkloppers in serie achter elkaar te

René van Peer

plaatsen. Het is een bijproduct van de bereiding van waterglas, een stof die Hustinx onder meer gebruikte in de schoonmaakmiddelen die hij fabriceerde. Een van de belangrijkste uitvindingen die hij deed was een efficiënte manier om waterglas te maken, een procedé met een roterende oven. Hij liet zijn patenten en zijn copyright ook registreren in de Verenigde Staten. Peter Debye, een Maastrichtse onderzoeker die in 1936 de Nobelprijs voor Scheikunde ontving, was bevriend met hem. Vanwege zijn pionierswerk op het gebied van hergebruik werd Hustinx uitgenodigd om een toespraak te houden voor de Club van Rome. Ter Haar vertelt: 'De roterende oven om waterglas in te maken was een van de patenten waarmee hij het vermogen opbouwde dat nog steeds de uitgaven van de stichting bekostigt. Hij richtte die in 1961 op, toen het binnen het Nederlandse belastingstelsel mogelijk werd om geld in een legaat of een stichting onder te brengen. Het was dus in de geest van de tijd. Bovendien had hij geen kinderen aan wie hij zijn vermogen na kon laten. Daarbij was hij enorm betrokken bij de kunsten en de wetenschappen. Hij concipieerde de stichting rond een aantal prijzen, waar we ongeveer een ton per jaar aan kunnen besteden.'

Prijzen voor kunst en wetenschap

Dat zijn ten eerste de Henriëtte Hustinxprijzen op het gebied van de kunsten: beeldende kunsten, conservatorium en toneelacademie. De uitreiking voor de verschillende disciplines binnen die opleidingen wordt bepaald door Hogeschool Zuyd in Maastricht. Per kunstvorm gaat het om 5000 euro per jaar. De prijzen zijn genoemd naar een zus van Edmond Hustinx, die docente was aan de Academie Beeldende Kunsten en als violiste in het Maastrichts Symphonie Orkest speelde.

Daarnaast heeft Hustinx prijzen ingesteld voor wetenschap, ter nagedachtenis aan zijn vriend, de hiervóór al genoemde Peter Debye. Incidenteel stelt de stichting drie prijzen van 500 euro beschikbaar voor profielwerkstukken op het gebied van scheikunde van leerlingen van het Bonenfantencollege, het Porta Mosana College en het Sint Maartenscollege in Maas-

tricht, één voor vhbo, één voor atheneum en één voor gymnasium. Op wetenschappelijk gebied reikt de stichting sinds 2011 jaarlijks de Edmond Hustinxprijs uit. Zoals de site van de stichting het omschrijft 'om de betekenis van de wetenschap voor de praktijk te onderstrepen en om het belang voor de Zuid-Limburgse samenleving van de opleidingen die aan de faculteiten van de Universiteit Maastricht worden verzorgd, te accentueren.' De Edmond Hustinxprijs voor de wetenschap bedraagt 15.000 euro. Incidenteel ondersteunt het bestuur van de stichting grote projecten in Maastricht. Daarnaast honoreert het individuele aanvragen.

'Het afgelopen jaar hebben we aanvragen gehonoreerd van het openlucht muziekfestival JekerKlassiek in Maastricht en Stichting Plateaukunst in het Heuvelland', vertelt Ter Haar. 'Maar we ondersteunen ook individuele kunstenaars. Jonge talenten als filmmaker Luca Meisters of regisseur Zorba Huisman klopten met succes bij ons aan. Overigens hebben we het werkgebied van de stichting verruimd naar de Euregio. Daar horen Hasselt en Luik in België bij, Aken in Duitsland, en Zuid-Limburg. Maar wat we ondersteunen moet wel een binding hebben met Maastricht, en een verbinding binnen de Euregio teweegbrengen. Wat verder nog moet gebeuren is het ontsluiten van het archief van Edmond Hustinx. We willen dat toegankelijk maken. We zijn daarover in gesprek met het Sociaal Historisch Centrum in Maastricht en het Historisch Centrum Limburg, waar het archief bewaard wordt. Alles bij elkaar zo'n 30 meter aan archiefdozen met geluidsbanden, tekeningen, patenten, wiskundige berekeningen, foto's, recepten en veel correspondentie.' •

www.hustinxstichting.nl

René van Peer

is muziekjournalist. Hij schrijft onder meer voor de NTR Zaterdag-Matinee, het Muziekgebouw aan 't IJ en *Gonzo (circus)*